

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

IKC De Tichelaar KDV

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 2 december 2024

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 28 oktober 2024 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op de peutergroep van het integraal kindcentrum (IKC) de Tichelaar, onderdeel van kinderopvang Zonnekinderen.

De inspectie houdt signaalgestuurd toezicht op de kwaliteit van voorschoolse educatie op locaties met gesubsidieerde voorschoolse educatie in alle gemeenten die geld krijgen voor het voorkomen van onderwijsachterstanden. Naar aanleiding van signalen over mogelijke tekortkomingen in de kwaliteit van de voorschoolse educatie op IKC de Tichelaar hebben we een onderzoek uitgevoerd op deze voorschool. Het signaal betrof de aansluiting van thema's aan de belevingswereld van peuters waarbij de pedagogische praktijk in januari 2024 niet voldeed aan de voorwaarden. Na het incidenteel onderzoek door de GGD in september 2024 is hieraan voldaan.

Wat gaat goed?

We zien dat de pedagogisch medewerkers rekening houden met wat de peuters nodig hebben. De pedagogisch medewerkers werken met een programma, waarmee zij de brede ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. Ze gebruiken veel taal, zodat de peuters nieuwe (Nederlandse) woorden leren. Bovendien is er op de peutergroep aandacht voor de inrichting van de ruimte en zien we bijvoorbeeld speelhoeken. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn kunnen spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren.

De pedagogisch medewerkers houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze zorgen ervoor dat peuters extra aandacht en hulp krijgen als ze iets moeilijk vinden. Ook dagen ze de peuters uit om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om.

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leerkracht van groep 1-2 van de basisschool.

Kinderopvangorganisatie:
Zonnekinderen

LRK-nummer: 115727528

Totaal aantal doelgroeppeuters: 3

We vinden het mooi om te zien dat de pedagogisch medewerkers ouders stimuleren om thuis met hun peuter te spelen en hen nieuwe dingen te leren die ook op de peutergroep aan de orde komen. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op de peutergroep en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

De leiding van de peutergroep kijkt in hoeverre de peuters zich voldoende hebben ontwikkeld voor ze naar groep 1-2 van de basisschool gaan. Ook volgen de leiding en de pedagogisch medewerkers verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk. De leiding van de peutergroep legt via de houder aan de gemeente uit of de voorschoolse educatie op orde is of en aan welke ontwikkelpunten ze werken.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

Er kunnen meer individuele doelen gesteld worden, die de peuters met een ve-indicatie op de verschillende ontwikkelingsgebieden (spelen, gedrag, taal, rekenen en bewegen) zouden moeten halen aan het einde van de voorschoolse periode. Dit is zowel op individueel, groepsniveau als op locatieniveau van belang. Daarnaast kunnen de doelen ambitieuzer gesteld worden in het kader van het stellen van hoge verwachtingen.

De leiding van de peutergroep kan de kwaliteit van de voorschoolse educatie verbeteren door doelgerichter en planmatiger te werken. Bij het bijhouden van een ononderbroken ontwikkeling van peuters is het volgen belangrijk maar ook het vooruitkijken, het anticiperen op de volgende stap. Hier kan de peutergroep nog stappen maken.

De leiding van de peutergroep kan samen met de pedagogisch medewerkers een plan maken waarin staat welke doelen centraal staan bij een thema. Dit plan is onderdeel van een cyclisch kwaliteitszorgsysteem waarbij de fase van borging nog verder ontwikkeld dient te worden.

Vervolg

We sturen een afschrift naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Hoofdconclusie en vervolg	6
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	7
4.	Reactie van de houder	13

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt op basis van signalen de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van de peutergroep op IKC de Tichelaar.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2021 voorschoolse educatie en het primair onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerker, ve-pedagogisch coach, de locatiemanager van de peutergroep en de schoolleider. Tot slot hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager, de schoolleider en de regiomanager van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
- V** Voldoende
- G** Goed

2. Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard van de peutergroep op IKC de Tichelaar.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie in de peutergroep van IKC de Tichelaar als Voldoende. Drie standaarden zijn gewaardeerd met een Kan Beter en zes standaarden met een Voldoende.

Context

De peutergroep is gevestigd in het Integraal KindCentrum de Tichelaar te Gendt. Kinderdagverblijf de Tichelaar, onderdeel van kinderopvang Zonnekinderen, biedt opvang aan maximaal 32 kinderen, verdeeld over twee stamgroepen; een peutergroep en een babygroep. In hetzelfde pand is ook de buitenschoolse opvang van de Tichelaar van dezelfde organisatie gevestigd evenals een basisschool. Er wordt veel samengewerkt met de basisschool; de peuters en de kleuters spelen op vaste tijden samen in kleine groepjes tijdens het blokuur en spelen ze elke ochtend samen op het schoolplein. Op de peutergroep wordt voorschoolse educatie aangeboden. Er zijn op dit moment 3 peuters met een ve-indicatie.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 16 januari 2024 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden wel tekortkomingen vertoonden. Deze tekortkomingen zijn hersteld en positief beoordeeld tijdens het incidenteel onderzoek op 3 september 2024. Het rapport van 9 september 2024 laat zien dat de houder voldoet aan de voorwaarden van de pedagogische praktijk en de voorschoolse educatie. Naar aanleiding van bovenstaande bevindingen is de Tichelaar aangemeld als risico met name gericht op het aanbod en de uitvoering daarvan in relatie tot de doorgaande lijn met de onderbouw van het IKC.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven we per kwaliteitsgebied de waarderungen en de resultaten van het onderzoek in de peutergroep op IKC de Tichelaar.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP6 Samenwerking		•	

OP1. Aanbod

De standaard Aanbod waarden we als Voldoende.

De pedagogisch medewerkers van de peutergroep gebruiken een methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. We constateren dat de pedagogisch medewerkers in verschillende activiteiten, waar doelen aan gekoppeld zijn, werken aan de uitvoering van het aanbod. Het aanbod bereidt de peuters voor op de start in groep 1 van de basisschool.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimte van de peutergroep aantrekkelijk en uitdagend in. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt en voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Er is veel concreet materiaal, foto- en beeldmateriaal aanwezig in de ruimte waar peuters spelen. Ook zijn er voldoende spel- en leermaterialen aanwezig, waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen. De ruimte is verdeeld in een aantal hoeken waar peuters gestimuleerd worden om zelfstandig te spelen. De voorwaarden om zelf tot spelen te komen zijn aanwezig in de diverse hoeken. We zien een goede balans in de ruimte om alleen of samen te spelen en de materialen hiervoor beschikbaar zijn.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard Zicht op ontwikkeling waarden we als Kan Beter.

De pedagogisch medewerkers kunnen, samen met de leiding, meer gebruik maken van de dagelijkse observatiegegevens in een cyclisch proces.

Dit bestaat uit het stellen van doelen, vervolgens passende educatie bieden aan peuters, tijdens en na een themaperiode evalueren en mogelijk het bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Voor peuters met een ve-indicatie is het belangrijk om hen te begeleiden in de zone van de naaste ontwikkeling.

We hebben ook gezien dat niet alle informatie over de ontwikkeling wordt benut om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. Dit kan verbeterd worden door hier bewuster tijdens de voorbereiding mee bezig te zijn.

Naast de verbeterpunten zien we ook positieve punten. Zo volgen de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Hiervoor gebruiken de pedagogisch medewerkers de dagelijkse observatie in het logboek.

De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen op vaste momenten in het jaar met ouders. De ouders geven aan dat de dagelijkse informatie over het functioneren van hun peuter van grote waarde is voor hen.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

De standaard Pedagogisch-educatief handelen waarderen we als Voldoende.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat, waarin de regels en routines duidelijk zijn. De pedagogisch medewerkers structureren het aanbod zo dat de peuter het zich eigen kan maken. Dit doen zij met geschikte opdrachten, heldere uitleg, vrij spel en begeleid spel. Dit zorgt ervoor dat de peuters actief en betrokken zijn.

Voorafgaand aan het speelluur kunnen peuters kiezen waar en waarmee ze willen spelen. Een deel van de peutergroep blijft in de klas voor een begeleide activiteit of gaat naar het blokuur. Het blokuur is een ruimte die wordt gedeeld met de onderbouw zodat samenwerking tussen peuters en kleuters in een speelhoek wordt gestimuleerd.

Tijdens de observatie waren peuters in de grote huishoek en bouwhoek aan het spelen onder begeleiding van een pedagogisch medewerker. In de klas was een groepje peuters bezig met woordenschatontwikkeling waarbij concrete materialen en woordkaarten werden gebruikt tijdens het benoemen en rubriceren van de voorwerpen. Vervolgens werd er geknutseld met de voorwerpen van het thema.

De pedagogisch medewerkers stimuleren de interactie met de peuter, zowel interactie tussen de peuter en de pedagogisch medewerker als ook tussen de peuters onderling. Dit zagen we ook terug bij de inloop waar peuters actief waren met de boeken in de leeshoek en de spelletjes in de speelhoek. De pedagogisch medewerkers geven de peuters tussendoor inhoudelijk feedback op hun speel- en leerproces. Een aandachtspunt bij deze werkwijze is dat het vooraf duidelijk moet zijn wat de doelen zijn als peuters kiezen voor het blokkuur.

OP6. Samenwerking

De standaard Samenwerking waarderen we als Voldoende.

De leiding van de peutergroepen de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisschool in het integraal kindcentrum. De peuters en de kleuters spelen elke dag samen buiten en in het gezamenlijk blokkuur. De roosters zijn hierbij op elkaar afgestemd en de medewerkers zijn beiden betrokken bij deze activiteiten. Er is een korte lijn bij de overdracht waarbij duidelijke informatie over de doelgroepeuters wordt gegeven. Het is bekend bij groep 1 welk programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang hij/zij dit gevolgd heeft. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens.

De peutergroep en de basisschool zorgen voor een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie. Er is een doorgaande lijn in het aanbod, de zorg en begeleiding, het ouderbeleid en de kwaliteitszorg rondom het jonge kind. Dit alles staat beschreven in het IKC plan 0-13 jaar op de Tichelaar.

De peutergroep ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar ouderbeleid daar op af. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, bijvoorbeeld voorlezen. Zij informeren ouders voldoende over het thema, middels themabrieven en apps of email. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen.

De samenwerking met externe partners wordt ingezet naar aanleiding van zorgen die er zijn rondom een peuter. De pedagogisch medewerker en de leiding van de Tichelaar doen voor zorg en ondersteuning een beroep op de ve-pedagogisch coach en de intern begeleider van de organisatie Zonnekinderen. Ook zijn er korte lijntjes met het consultatiebureau, logopedie en externe begeleidingsorganisaties.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•		

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard Ontwikkelingsresultaten waarderen we als Kan Beter.

Het kinderdagverblijf kan meer aandacht besteden aan het stellen van hoge verwachtingen over de voortgang in de ontwikkeling van de peuters. Hierbij zijn doelen het uitgangspunt van de activiteiten die met de peuters worden ondernomen, passend bij de kenmerken van de doelgroepeuter en de ontwikkelingsgroei.

Naast deze verbeterpunten zien we ook positieve punten. De leiding van de peutergroep geeft aan hoe de voortgang wordt gevolgd in de ontwikkeling van de peuters. Dit geeft een overzicht op wat de peuter al beheerst en waar nog verdere begeleiding op nodig is. De leiding heeft een overzicht gemaakt van de doelen die in een bepaalde periode behandeld moeten worden. Op deze manier houdt de leiding zicht op het aanbod in relatie tot de resultaten. Deze resultaten worden met de ouders besproken. De pedagogisch medewerkers weten in de loop van de jaren of de (doelgroep) peuters zonder of met een beperkte achterstand naar groep 1-2 van de basisschool gaan.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard Kwaliteitszorg waarderen we als Kan Beter.

De houder van het kinderdagverblijf waar de peutergroep onder valt heeft in haar pedagogisch beleidsplan 2019-2023 opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie willen bereiken. De houder heeft ook aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

De peutergroep in het kinderdagverblijf de Tichelaar is onderdeel van Zonnekinderen en werkt tot nu toe vanuit het pedagogisch beleidsplan 2019-2023. Tijdens het onderzoek is verteld vanuit de houder dat er voor ve nieuw beleid is geschreven dat in februari 2025 gelanceerd wordt. Er wordt gewerkt met een ve-methode die voor alle peuters geldt.

Wat beter kan is borging van de doelen/resultaten die worden behaald. In het beleidsplan staat de cyclus van het handelingsgericht werken, passend bij de ve-methode maar die wordt niet geheel uitgevoerd zoals het er staat. De borging uit de cyclus moet verder doorontwikkeld worden. De leiding van de peutergroep kan beter via een cyclisch werkend systeem van kwaliteitszorg werken om alle doelstellingen uit haar (pedagogisch) beleidsplan te realiseren en de opvolging hiervan te borgen.

Naast deze verbeterpunten zien we ook een aantal dingen die goed gaan zoals het werkend systeem waarbij de leiding van het kinderdagverblijf aangeeft welke doelen passend zijn bij het thema vanuit de methode. Daar waar kan werken de peutergroep en de onderbouw aan hetzelfde thema. Vervolgens werken steeds twee pedagogisch medewerkers een thema uit waarbij passende activiteiten worden bedacht die gekoppeld zijn aan doelen vanuit het observatiesysteem. Ook zien we in de voorbereiding dat de pedagogisch medewerkers interventies opschrijven voor peuters van 2 - 3 jaar en voor peuters van 3-4 jaar. Na elke cyclus van zes weken volgt een teamoverleg waarbij alle pedagogisch medewerkers betrokken zijn voor een evaluatie en een vooruitblik op het nieuwe thema. Hierin bespreken ze de ontwikkeling van de peuters en hun ontwikkelingsperspectieven.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard Kwaliteitscultuur waarderen we als Voldoende.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken gezamenlijk aan een verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen zij verschillende scholingen om hun kennis en vaardigheden te versterken. Het beleid van het kinderdagverblijf om haar visie op de kwaliteit van voorschoolse educatie en ambities te realiseren is breed gedragen bij de medewerkers van de peutergroep. Ook is er een grote bereidheid om gezamenlijk de voorschoolse educatie te verbeteren.

De leiding is zich bewust van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en stuurt hierop. De pedagogisch medewerkers werken zoals afgesproken is vanuit het beleid en zijn hierop aanspreekbaar. Zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters. We constateren dat er in de peutergroep wordt gewerkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat er sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De samenwerking met de school is op inhoud vooral gericht op de kleuterbouw. Het team van de peutergroep is nauw verbonden met het team van de school, het is één IKC team. Zij volgen bijvoorbeeld ook gezamenlijke scholingsdagen. De leiding van de school en van het kinderdagverblijf hebben een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling en werken nauw samen voor het realiseren van een doorgaande lijn in IKC de Tichelaar.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard Verantwoording en dialoog waarderen we als Voldoende.

De regiomanager van de houder en de leiding van de peutergroep verantwoorden zich aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroepeuters, over het aantal maanden dat zij ve hebben gehad en de inhoudelijke ontwikkelingen. We zien ook dat zij belanghebbenden betrekken bij de ontwikkeling van haar beleid zoals bijvoorbeeld de contacten met het consultatiebureau.

De leiding van de peutergroep bespreekt haar ambities en welke resultaten ze behaalt met zowel de ve-pedagogisch coach als met de regiomanager. De regiomanager is betrokken bij de LEA vergaderingen van de gemeente en de ve-pedaogisch coach bij de ve-overleggen die in de gemeente gevoerd wordt. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de leiding open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze via de nieuwsbrief en de website voldoende informatie ontvangen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Naar aanleiding van het kwaliteitsonderzoek dat is afgenomen op de VE-groep op IKC De Tichelaar is gebleken dat de meeste onderwerpen voldoen en bij een aantal onderwerpen ruimte bestaat voor verbetering.

Wij zijn trots op de positieve bevindingen en zien de constatering en gegeven adviezen rondom de kwaliteitsgebieden Zicht op ontwikkeling, Ontwikkelingsresultaten en Kwaliteitszorg als waardevol.

Organisatieniveau

Eén van de relevante punten waaraan meer aandacht geschonken zal gaan worden in ons nieuwe VE-beleid (kwartaal 1 2025) is: meer aandacht voor cyclisch werken met het kindvolgsysteem: niet alleen observeren en registreren, maar ook ons VE-aanbod bewuster afstemmen op groeps- en kindniveau. Hier zijn o.a. nieuwe werkwijzen en trainingen voor ontwikkeld voor de gehele organisatie en sommige scholing voor een aantal functiegroepen is al van start gegaan. De aandacht die hieraan besteed gaat worden zal ook effect hebben op de drie genoemde kwaliteitsgebieden.

Locatieniveau

Daarnaast zullen we naar aanleiding van deze bevindingen ook een lokaal plan maken met het team op IKC De Tichelaar met concrete actiepunten om de kwaliteit van onze voorschool op deze punten te verbeteren. Voor 2025 is onze focus, aandacht, tijd en training besteden aan de verbeterpunten in onze teambesprekingen. Onze pedagogisch medewerkers zijn (deels) gestart aan trainingen via ons (online) platform Werkwijzercampus en besteden wij extra aandacht aan de implementatie van het nieuwe VE-beleid. Tot slot hechten we veel waarde aan de doorgaande lijn binnen het IKC. Zo kunnen kinderen hun talenten optimaal blijven ontwikkelen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

